

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Väyläopiskelijoiden ohjaus ammattikorkeakoulussa

Heikkilä, Susanne

2017 Laurea

LAUREA Laurea-ammattikorkeakoulu
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Väyläopiskelijoiden ohjaus ammattikorkeakoulussa

Susanne Heikkilä
Sairaanhoitajakoulutus
Opinnäytetyö
Maaliskuu, 2017

Susanne Heikkilä

Väyläopiskelijoiden ohjaus ammattikorkeakoulussa

Vuosi 2017 Sivumäärä 41

Tämä opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä Laurea-ammattikorkeakoulun kanssa. Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää, palveliko toteutunut ohjaus väyläopiskelijoita. Tavoitteena oli kartoittaa opiskelijoiden kokemuksia väyläopintojen ohjauksesta. Opinnäytetyön teoreettinen viitekehys rakentuu Suomen koulutusjärjestelmästä, ohjauksesta käsitteenä ja ohjauksesta ammattikorkeakoulussa. Teoreettisessa viitekehyksessä tuodaan esiin myös ohjaajan tehtävät. Opinnäytetyö toteutettiin kvalitatiivisena tutkimuksena teemahaastattelumenetelmää käyttäen. Haastattelun kohderyhmänä olivat väyläopiskelijat. Saatu aineisto analysoitiin aineistolähtöisellä sisällönanalyysillä.

Tulosten mukaan väyläopiskelijat kokivat saaneensa ohjausta riittävästi. Tiedottaminen oli onnistunutta, apua sai tarvittaessa ja ohjaus verkossa toteutui onnistuneesti. Tukea opintoihin sai paitsi koululta, myös kurssikavereilta ja perheeltä. Arviointiin ja palautteen antamiseen tulisi jatkossa kiinnittää enemmän huomiota. Opiskelijat kokivat, ettei saatu palaute aina kehittänyt heitä tai ollut heille hyödyksi. Kehittämiskohteeksi opiskelijat esittävät, että ohjaus voisi painottua enemmän tehtäviin. Opiskelijat toivoivat enemmän ohjausta opintojen loppuvaiheeseen.

Saatuja tuloksia voi hyödyntää jatkossa väyläopintojen ohjauksessa. Jatkossa ohjaustapaamiset voisi suunnitella tehtävien teemojen mukaisesti tasaisesti pitkin lukuvuotta. Ohjaustapaamisten sisällön voisi suunnitella enemmän tehtävien ympärille. Ohjaustapaamisten lisäksi ohjausta Internetin kautta tulisi jatkaa ja tarjota ohjauspalveluita aikaan ja paikkaan rajoittumatta. Väyläopiskelijoiden kokemuksia olisi hyvä kartoittaa jatkossakin, kun uusia ohjausmenetelmiä otetaan käyttöön.

Asiasanat: Ohjaus ammattikorkeakoulussa, ohjaus, väyläopinnot, vaihtoehtoiset opintopolut

Susanne Heikkilä

Guidance of path students in University of Applied Science

Year	2017	Pages	41
------	------	-------	----

The subject of this thesis is path studies. In this thesis path studies mean studies where students from vocational school do studies in a University of Applied Sciences. This thesis was carried out in cooperation with the Laurea University of Applied Sciences. The purpose of this thesis was to find out if the guidance helped students. The aim was to research students' experiences of the path studies guidance. The framework of this thesis consists of the Finnish educational system, the concept of guidance and the guidance in a University of Applied Sciences. The theoretical framework also discusses the role of the student counsellor. The method of the thesis was qualitative and the semi-structured interview method was used. The target group of the interviews was path students. The material was analysed by using inductive content analysis.

The results show that the path students got enough guidance. The information and guidance on the Internet was successful. Students got help when they needed it. Students got support from schools, family and classmates. Students thought that teachers should give more feedback on tasks and invest more time on evaluation. Students felt that the feedback did not always cultivate nor benefit them enough. To develop the subjects of feedback students show that guidance should concentrate more on tasks. They also wanted more guidance near the end of their studies.

The results of this thesis can be used in the future in guidance of path studies. In the future, the guidance meetings should focus more on tasks. The guidance should be divided throughout the school year. The guidance on the Internet should be continued, so that students can take part in guidance any time or anywhere they are. Path students' experiences should be studied again in the future, when new guidance methods are introduced.

Keywords: Guidance in university of applied science, guidance, path studies, alternative study

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Suomen koulutusjärjestelmä.....	7
	2.1 Ammatillinen peruskoulutus ja ammattikorkeakoulukoulutus	8
	2.2 Erilaiset opintopolut	9
3	Ohjaus käsitteenä	10
	3.1 Yksilö- ja ryhmäohjaus	11
	3.2 Internet ohjausympäristönä	12
4	Opintojen ohjaus ammattikorkeakoulussa.....	14
	4.1 Opiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa	14
	4.2 Ohjaaja opintojen edistäjänä	15
5	Opinnäytetyön tarkoitus ja opinnäytetyökysymykset.....	16
6	Opinnäytetyön toteutus.....	16
	6.1 Toimintaympäristön kuvaus	16
	6.2 Opinnäytetyön aineiston keruu	17
	6.3 Haastattelun kuvaus	18
	6.4 Aineiston analyysi	18
7	Opinnäytetyön tulokset	19
	7.1 Vastaaajien taustatiedot	20
	7.2 Opiskelijoiden kokemuksia opintojen ohjauksesta	20
	7.3 Ohjaus tukena opintoja suoritettaessa - opiskelijoiden kokemuksia.....	22
	7.4 Opiskelijoiden esittämät kehittämissuositukset	22
8	Pohdinta	23
	8.1 Tulosten tarkastelu	24
	8.2 Eettisyys ja luotettavuus.....	25
	8.3 Jatkokehittämissuositukset.....	26
	Kuviot.....	30
	Liitteet.....	31

1 Johdanto

Suomen koulutusjärjestelmä rakentuu esiopetuksesta, perusopetuksesta, ammatillisesta tai lukiokoulutuksesta sekä korkea-asteen koulutuksesta, eli ammattikorkeakoulusta ja yliopistosta. Perussääntönä on, että ylempiä asteita opiskeltaessa alempien asteiden tulee olla suoritettuna. Esimerkiksi ammattikoulun pääsyaatimuksena on perusopetuksen suorittaminen. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016e.) Poikkeuksen tähän tekee avoin ammattikorkeakoulu (avoin AMK) ja avoin yliopisto. Avoimessa AMK:ssa ja avoimessa yliopistossa voi opiskella ilman pohjakoulutusta. Avoimen AMK:n tai avoimen yliopiston opinnot eivät johda tutkintoon. (Opintopolku 2016.) Opintopolkujen moninaistamisen takia, on alettu kehittää uudenlaisia opintopolkuja, joissa voidaan liikkua yli tutkintorajojen. Monipuolisia opintopolkuja tarvitaan, kun resurssit vähenevät ja opiskelijoiden yksilölliset erot kasvavat. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 29.) Tästä syystä myös opintojen ohjaukseen on panostettava. Ammattikorkeakoulun ohjauksen tavoitteena on edistää opintojen etenemistä, tukea opiskelijan ammatillista kasvua ja ehkäistä opintojen keskeyttämistä. Ohjauksessa tulee huomioida opiskelija kokonaisvaltaisesti, erityisyys, tausta ja elämäntilanne. (Id-Korhonen & Rajala 2008, 39; Kempe-Hakkarainen & Vaara 2008, 20).

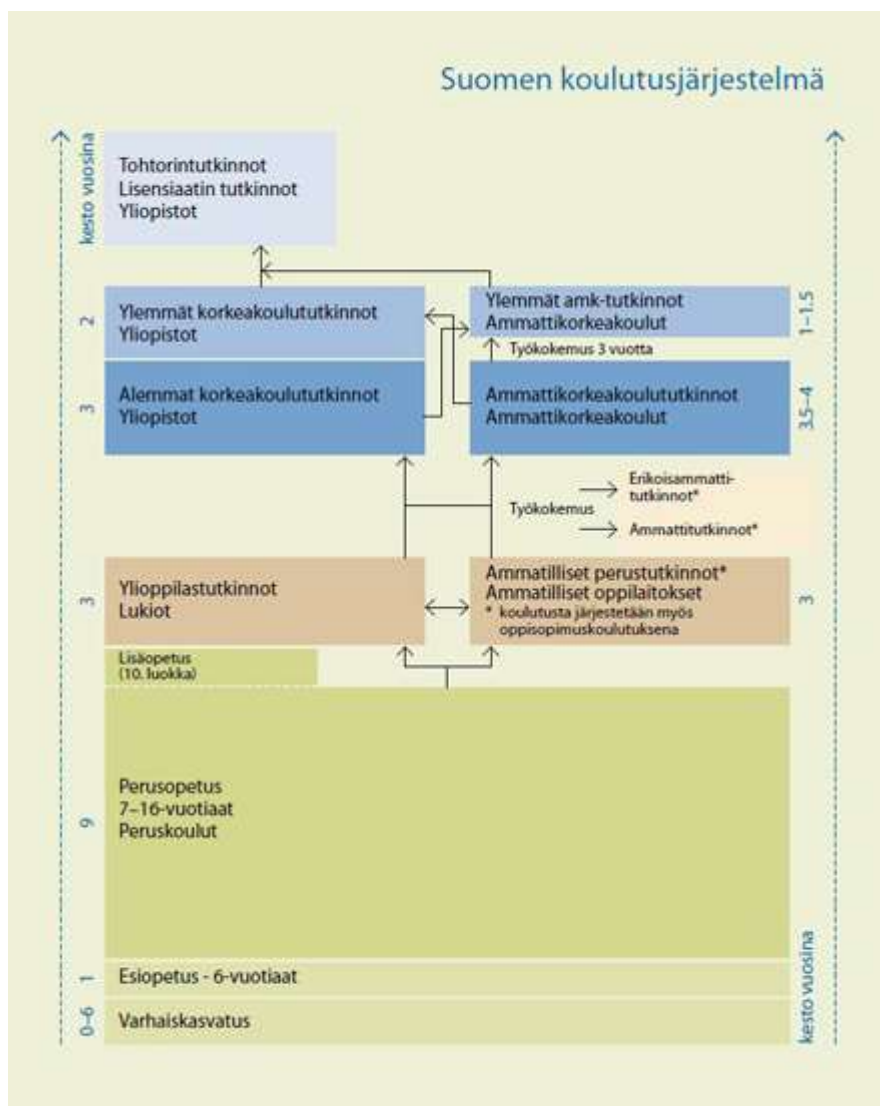
Ohjaus on laaja käsite, joka koostuu tiedottamisesta, ohjeistuksista, ohjauksesta, palautteesta ja arvioinnista. Voidaan siis sanoa, että ohjausta on kaikki, mikä edistää opiskelijan tai ohjattavan oppimista tai pyrkimystä kohti tavoitteita. (Koli 2008, 51, 78.) Ohjauksella on aina tavoite ja se muodostaa ohjausprosessin. Osana ohjausprosessia on arviointi, joka on jatkuvaa tulevaisuuteen tähtäävää toimintaa. (Kurikkala 2006, 8; Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen & Mäkelä 2011, 135-136.) Ohjauksella tuetaan ohjattavan itseohjautuvuutta, toimijuutta ja vastuunottamista (Vehviläinen 2014, 59). Ohjaus rakentuu vuorovaikutuksessa ohjaajan ja ohjattavan välillä. Ohjaaja ja ohjattava ovat tasavertaisia kumppaneita, jotka yhdessä kulkevat kohti tavoitetta ratkaisten ongelmia ja ristiriitoja. Ohjaaja ei siis ole ”ratkaisu” ja ohjattava ”ongelma”, vaan ohjaajan tehtävänä on tukea ohjattavaa ratkaisemaan itse ongelma. (Ahonen & Kokko 2008, 9; Herranen & Penttinen 2008, 9.)

Ohjausmenetelmiä on erilaisia, ja sopiva menetelmä valitaan sen mukaan, mihin pyritään vaikuttamaan. Yksilöohjauksessa ohjaaja ohjaa yhtä ohjattavaa kerrallaan. Se mahdollistaa yksilöllisen, joustavan ohjausprosessin, jossa pystytään syventymään ohjattavan tarpeisiin. (Vehviläinen 2014, 58, 113-114.) Yksilöohjauksen lisäksi tai pelkästään, voidaan antaa ryhmäohjausta. Ryhmäohjauksessa ohjaaja ohjaa useaa henkilöä yhtä aikaa. Olemassa on monenlaisia ryhmiä erilaisiin tarpeisiin esimerkiksi tiedon jakaminen tai vertaistuki. (Id-Koronen & Rajala 2008, 43; Vänskä, ym. 2011, 87-89.)

Tässä opinnäytetyössä aiheena on väyläopiskelijoiden ohjaus. Väyläopinnot ovat Laurea ammattikorkeakoulun, Porvoon ammattiopisto Amiston ja Point Collegen välinen pilottikokeilu, jossa 10 lähihoitaja opiskelijaa suorittaa avoimen ammattikorkeakoulun kautta opintoja. Ammattikorkeakouluopinnot sisällytetään opiskelijoiden perustutkintoon. Myöhemmin, mikäli opiskelijat jatkavat opintoja ammattikorkeakouluun, voidaan avoimen AMK:n kautta suoritettut opinnot hyväksilukea. (Amisto 2016a, 2016b.) Väyläopinnoissa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden ohjaukseen. (Laurea 2015). Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, palveliko toteutunut ohjaus väyläopiskelijoita. Tavoitteena on kartoittaa opiskelijoiden kokemuksia väyläopintojen ohjauksesta.

2 Suomen koulutusjärjestelmä

Suomen koulutusjärjestelmä rakentuu esiopetuksesta, yleissivistävästä perusopetuksesta, ammatillisesta tai lukiokoulutuksesta ja korkea-asteen koulutuksesta johon sisältyy ammattikorkeakoulu ja yliopisto. Aikuiskoulutusta on saatavilla kaikilla koulutusasteilla. Yleensä ylempiä asteita opiskeltaessa täytyy alempien asteiden olla hyväksytysti suoritettu. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016e.) Suomen koulutusjärjestelmä on kuvattu kuviossa 1 (Opetushallitus 2017).

Kuvio 1 Suomen koulutusjärjestelmä

2.1 Ammatillinen peruskoulutus ja ammattikorkeakoulukoulutus

Ammatillinen peruskoulutus on osa ammatillista koulutusta, johon kuuluu myös ammatillinen lisä- ja täydennyskoulutus (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a). Ammatilliseen peruskoulutukseen eli ammattikouluun tai -opistoon pääsy vaatii perusopetuksen tai vastaavan aikaisemman oppimäärän suorittamisen. Opiskelijaksi voidaan ottaa myös henkilö, jolla on muuten riittävät edellytykset suoriutua opinnoista. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016b.) Nuorten lisäksi myös työelämässä olevat aikuiset voivat hakea ammatilliseen peruskoulutukseen. ”Ammatillisen koulutuksen yleisenä tavoitteena on kohottaa ammatillista osaamista, kehittää työelämää ja vastata sen osaamistarpeista, edistää työllisyyttä sekä tukea elinikäistä oppimistä.” (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016a.) Ammatillinen perustutkinto on 120 opintoviikon laajuinen, joista 90 on ammatillisia opintoja, 20 ammattitaitoa täydentäviä opintoja (yhteisiä opintoja) ja 10 vapaasti valittavia opintoja (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016b). Syksyllä

2015 opintoviikot muuttuivat osaamispisteiksi, jolloin ammatillinen perustutkinto on 180 osaamispistettä, joista 135 on ammatillisia opintoja, 35 yhteisiä opintoja ja 10 vapaasti valittavia opintoja (Opetusalan ammattijärjestö 2016a). Ammattikoulussa opiskelevalla on mahdollista valita opintoja myös oman oppilaitoksen ulkopuolelta esimerkiksi lukiosta, muista ammattikouluista, kansalaisopistoista, yliopistoista tai ammattikorkeakoulusta. Yksilölliset ja joustavat opintopolut sekä ohjauspalvelut tukevat osaltaan elinikäisen oppimisen mahdollisuutta. Ammatillisen peruskoulutuksen suorittettua opintoja voi jatkaa ammatillisessa lisäkoulutuksessa, ammattikorkeakoulussa ja/tai yliopistossa. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016b.)

Ammattikorkeakoulu ja yliopisto rakentavat yhdessä korkeakoulujärjestelmän (Opetushallitus 2016a). Ammattikorkeakoulu vastaa työelämän tarpeisiin ja on käytännönläheinen. Ammattikorkeakoulussa voi suorittaa ammattikorkeakoulututkinnon (AMK) tai ylempään ammattikorkeakoulututkinnon (ylempi AMK). Lisäksi ammattikorkeakoulussa voi opiskella avoimen ammattikorkeakoulun opintoja, ammatillisen opettajan opintoja sekä erikoisopintoja, mutta ne eivät johda tutkintoon. (Opintopolku 2016a.) ”Ammattikorkeakoulujen tehtävänä on antaa työelämän ja sen kehittämisen vaatimuksiin sekä tutkimukseen ja taiteellisiin lähtökohtiin perustuvaa korkeakouluopetusta ammatillisiin asiantuntijatehtäviin” (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016c). Ammattikorkeakouluun pääsy vaatii pohjakoulutuksen, esimerkiksi ylioppilastutkinnon tai ammatillisen koulutuksen (Opetushallitus 2016b). Ammattikorkeakoulututkinto on 210-270 opintopisteen laajuinen riippuen tutkinnosta. Opinnot rakentuvat perus- ja ammattiopinnoista, vapaasti valittavista opinnoista, ammattitaitoa edistävästä harjoittelusta ja opinnäytetyöstä. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016d.)

Avoimessa ammattikorkeakoulussa (avoin AMK) voi opiskella ilman pohjakoulutusta, iästä riippumatta ammattikorkeakouluopintoja. Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot eivät johda tutkintoon, mutta ne voidaan hyväksilukea, mikäli opiskelija siirtyy tutkintokoulutukseen. Avoimessa ammattikorkeakoulussa voi suorittaa yksittäisiä opintojaksoja tai laajempia kokonaisuuksia. Opintojen tavoitteet, sisällöt ja vaatimukset ovat samoja kuin ammattikorkeakoulujen tutkintokoulutuksessakin. Opintojen lisäksi opiskelijalla on mahdollista saada opintoneuvontaa ja -ohjausta. Avoimen ammattikorkeakoulun opinnot ovat maksullisia, enintään 15e/opintopiste. Suoritetuista opinnoista opiskelija saa todistuksen. (Opintopolku 2016b.)

2.2 Erilaiset opintopolut

Koulutukseen käytettävien resurssien väheneminen ja opiskelijoiden yksilöllisten erojen kasvamisen lisäävät vaatimuksia koulutuksen tuottamaan osaamiseen. Tämän vuoksi tarvitaan uudenlaisia, joustavia, monimuotoisia, opiskelija- ja työelämälähtöisiä opintopolkuja. Myös koulutustakuun toteutuminen osana nuorisotakuuta vaatii joustavien ja monimuotoisten koulutuspolkujen ja oppimisympäristöjen rakentamista. Opintopolut saadaan joustavimmiksi ja

monipuolisemmiksi, kun tutkinnon osia voidaan suorittaa yli tutkintorajojen. Se vaatii kuitenkin opinto-ohjausta sekä muita ohjaus- ja tukipalveluita. (Opetus- ja kulttuuriministeriö 2015, 29.)

Yhtenä vaihtoehtoisena opintopolkuna ovat polkuopinnot, joita järjestävät useat ammattikorkeakoulut. Polkuopinnoissa opiskelija suorittaa avoimen AMK:n kautta tutkintoon (AMK tai YAMK) kuuluvia opintoja, yleensä 60 opintopistettä. Opintojen suorittaminen ei takaa pääsyä tutkinto-opiskelijaksi, mutta suoritettut opinnot voidaan hyväksilukea, mikäli opiskelija valitaan tutkinto-opiskelijaksi. Polkuopinnoissa on järjestäjältä ja koulutuksesta riippuen mahdollista suorittaa opintoja monimuoto-opintoina, verkko-opintoina tai lähiopetuksena. (Turun ammattikorkeakoulu 2016; Tampereen ammattikorkeakoulu 2016; Lahden ammattikorkeakoulu 2016.) Verkkoympäristöt ja digitaaliset oppimiskäsitteet lisäävät mahdollisuuksia tarjota monipuolisia oppimiskäsitteitä, tehostaa ja joustavoittaa oppimisprosesseja sekä turvata koulutuksen saatavuutta. Lisäksi verkon ja digitalisaation hyödyntäminen on kustannustehokasta, sillä verkko-opintoja voi suorittaa ajasta ja paikasta riippumatta oman aikataulun mukaisesti. Tulevaisuudessa tavoitteena on käyttää yhä enemmän uusia, tieto- ja viestintäteknologiaa käyttäviä pedagogisia toimintatapoja. (Opetusministeriö 2016, 31-32; Opintopolku 2016b.)

3 Ohjaus käsitteenä

Laajasti määriteltynä ohjausta on kaikki, mikä edistää opiskelijan tai ohjattavan oppimista, muun muassa tiedottaminen, ohjeet, ohjaus, palaute ja arviointi (Koli 2008, 51, 78). Ohjaus on myös oppimisprosessi, joka laajentaa näköaloja, tukee ja auttaa mahdollisuuksien hyödyntämisessä (Id-Korhonen & Rajala 2008, 41). Ohjauksella on aina tavoite (Kurikkala 2006, 8). Tavoitteet määrittelevät ohjattava ja ohjaaja yhdessä. Tavoitteiden tulisi olla realistisia ja konkreettisia. (Kyngäs, Kääriäinen, Poskiparta, Johansson, Hirvonen & Renfors 2007, 75.) Ohjauksessa pyritään löytämään uudenlaisia näkökulmia ja ratkaisuja (Airola, Mattila & Nieminen 2008, 63). Ohjauksen tarkoituksena on vahvistaa ohjattavan vastuunottamista ja itseohjautuvuutta. Itseohjautuvuudella tarkoitetaan ohjattavan sisäistä motivaatiota, suunnitelmallisuutta, itseluottamusta, oma-aloitteisuutta, luovuutta ja joustavuutta sekä kriittisen ja itsenäisen ajattelun taitoa, asioiden harkintaa ja seurausten ymmärtämistä. Ohjaaja ei anna suoria vastauksia vaan osoittaa tietä vastauksen löytämistä varten. Hyvä ohjaaja vahvistaa ohjattavan olemassa olevia taitoja. (Kurikkala 2006, 8; Kempe-Hakkarainen & Vaara 2008, 21; Airola, Mattila & Nieminen 2008, 62-63). Toisinaan ohjattavan itseohjautuvuuteen voidaan luottaa liikaa, jolloin ohjattava voi jäädä ”heitteille”. Toisaalta ohjaus voidaan viedä ääripäähän, jolloin se muistuttaa enemmän valvontaa, eikä ohjattavan omalle harkinnalle jää tilaa. Siksi ohjaukselle tulisi löytää sopiva tasapaino. (Id-Korhonen & Rajala 2008, 41-42; Airola, Mattila & Nieminen 2008, 63.)

Ohjaus on ajan, huomion ja kiinnostuksen antamista molemmin puolin. (Kurikkala 2006, 8; Kempe-Hakkarainen & Vaara 2008, 20.) Ohjaus on aina vuorovaikutusta ohjattavan ja ohjaajan välillä (Ahonen & Kokko 2008, 9). Nykypäivänä ei enää ajatella, että ohjattava on ”ongelma” ja ohjaaja on ”ratkaisu”. Ohjaaja ja ohjattava ovat tasavertaisia ja vastavuoroisuuteen sitoutuneina kumppaneita, jotka yhdessä keskustellen ja neuvotellen pohtivat ja arvioivat ohjattavan elämäntilannetta, valintoja, tavoitteita ja tulevaisuutta, mutta myös riskikysymyksiä ja eettisiä kysymyksiä. (Herranen & Penttinen 2008, 9; Onnismaa 2011.) Ohjaus on aina tavoitteellista ja muodostaa ohjausprosessin. Ohjaaja astuu aina ohjattavan ohjaus- tai oppimisprosessiin, jossa hän tukee ja ohjaa ohjattavaa ohjausprosessissa eteenpäin samalla tukien ohjattavan toimijuutta. (Vehviläinen 2014, 59.) Toimijuudella tarkoitetaan muun muassa ohjattavan tavoitteiden suuntaista toimintaa, päätöksentekoa, omien voimavarojen löytämistä ja uusien tapojen harjoittelua (Vehviläinen 2010).

Ohjauksessa on aina esillä tavoitteiden lisäksi myös arviointi. Arvioinnissa pyritään ohjaamaan ja osallistamaan ohjattavaa hänen omien tavoitteiden ja osaamisen suunnassa. Usein ohjaajat pitävät informaatiota keskeisenä ohjauksessa ja arviointi kohdistetaan tiedon lisääntymiseen. Kuitenkin informaatio on ohjattavalle hyödyllistä ja merkityksellistä vain silloin, kun hän pystyy kiinnittämään annetun informaation omaan ajatteluun ja toimintaan. Arviointi on jatkuvaa, tulevaisuuteen tähtäävää toimintaa, joka jatkuu koko ohjausprosessin ajan. Arviointi toteutuu parhaiten dialogissa. Ohjausprosessin arvioinnin lisäksi myös ohjaajan ajattelun ja toiminnan sekä ohjattavan ajattelun ja toiminnan arviointi liittyvät ohjauksen arviointiin. Jatkuva arviointi antaa tietoa ohjattavan osaamisesta ja siitä, mihin asioihin on syytä ottaa vielä kantaa. (Vänskä, Laitinen-Väänänen, Kettunen & Mäkelä 2011, 135-136.)

Ohjaussuhde rakentuu vastavuoroisuudesta, luottamuksesta, jaetusta asiantuntijuudesta, aktiivisuudesta, vastuullisuudesta ja yhteistyöstä. Vastavuoroisuutta on tilan ja ajan antaminen vuorovaikutuksessa, jolloin ohjattava voi luottamuksellisesti kertoa huolistaan, kokemuksistaan ja odotuksistaan. Ohjaussuhteessa molemmilla osapuolilla on vastuu ohjausprosessin etenemisestä ja onnistumisesta. Ohjaussuhde alkaa muodostua jo ensimmäisellä tapaamiskerralla. Ensimmäisellä ohjauskerralla on syytä panostaa myönteiseen ilmapiiriin, keveään ja rentoon keskinäiseen vuorovaikutukseen esimerkiksi arkirupattelun avulla, joka vähentää jännittyneisyyttä. Vuorovaikutuksen keveydessä on kuitenkin huomioitava ohjattava ja hänen tyyliinsä, jotkut kaipaavat virallista lähestymistapaa. (Eloranta & Virkki 2011, 54-55.)

3.1 Yksilö- ja ryhmäohjaus

Erilaisia ohjausmenetelmiä on valtavasti. Yhtenä syynä voidaan pitää sitä, että monia metodeja, oppimistilanteita ja toimintatapoja pystytään soveltamaan ohjaukseen. Ohjausmenetelmä olisi hyvä valita sen perusteella, mihin sillä pyritään vaikuttamaan. Yksilöohjauksessa

ohjaaja ohjaa yhtä ohjattavaa kerralla. Yksilöohjauksen lisäksi tai yksinään voidaan antaa ryhmäohjausta, jossa ohjattavia on useita. (Vehviläinen 2014, 58, 113-114; Kurikkala 2006, 21-22.) Yksilöohjaus mahdollistaa yksilöllisen, joustavan oppimisprosessin ja antaa mahdollisuuden syventyä ohjattavan ajatusmaailmaan. Yksilöohjauksessa keskustelu ja sen spontaani eteneminen sekä asioista sopiminen on helpompaa, kuin esimerkiksi ryhmäohjauksessa. (Vehviläinen 2014, 58.) Usein yksilöohjaus on oppimisen kannalta tehokkain menetelmä. Yksilöohjauksen varjopuolena voidaan pitää sitä, että se vie paljon aikaa esimerkiksi ryhmäohjaukseen verrattuna. (Kyngäs, Kääriäinen, Poskiparta, Johansson, Hirvonen & Renfors 2007, 74.)

Ryhmäohjausta voidaan toteuttaa yksinään tai yksilöohjauksen rinnalla (Id-Korhonen & Rajala 2008, 43). Ryhmiä on olemassa erilaisia eri tilanteisiin. Ryhmäohjausta voidaan hyödyntää silloin, kun tarkoituksena on taloudellinen tiedon jakaminen, taitojen opettaminen tai esimerkiksi vertaistuen saaminen ja antaminen. Ryhmäohjauksen sopivuutta on pohdittava etukäteen, sillä ryhmäohjaus ei sovellu kaikkiin tilanteisiin (Vänskä, ym. 2011, 87-89). Ryhmä koostuu aina yksilöistä, jotka ovat tietoisia omasta ja toisten osallisuudesta ryhmässä. Ryhmän jäseniä yhdistää ainakin yksi yhteinen asia tai päämäärä. Ryhmä muotoutuu, kun yksilöt hakevat oman paikkansa ja roolinsa ryhmässä. Etenkin ryhmäytymisen alkuvaiheessa tunnelma voi olla jännittynyt ja usein ryhmä hakee tukea ryhmän ohjaajalta. (Kurikkala 2006, 21-22.) Ryhmäohjauksessa ohjausta voidaan antaa isolle joukolle yhtä aikaa, mikä säästää ohjaajan aikaa ja resursseja (Vehviläinen 2014, 79). Onkin laskettu, että yhden kerran yksilöohjaus 12 henkilölle vei yhtä paljon aikaa kuin kuuden ryhmätapaamisen järjestäminen samalle henkilömäärälle (Vänskä, ym. 2011, 87). Järvinen (2008, 56) suosittelee, että ryhmäohjauksen lisäksi ainakin halukkaille on pidettävä yksilöohjausta.

Kun ryhmäohjaus toteutuu hyvin, tarjoaa ryhmä rohkaisua ja rakentavaa tukea, jolloin ohjattavat oppivat parhaiten. Myös vertaistuki koetaan hyvänä ohjausmuotona. (Id-Korhonen & Rajala 2008, 43.) Kempe-Hakkaraisen & Vaaran (2008, 25-26) tutkimuksessa opiskelijat pitivät tärkeänä asiana turvallista ryhmää ja vertaistutorointia. Luottamuksellisuus ryhmässä ja ohjaajan kanssa antaa tukea ja turvallisuutta. Opiskelijat kokivat vertaistutoreiden tapaamisen ja tiedon heidän käytettävyydestä opintojen sujuvuutta lisäävänä tekijänä. Id-Korhonen ja Rajala (2008, 45) toivatkin tutkimuksessaan kehittämiskohteiksi pienryhmäohjauksen ja vertaistutoroinnin. Pienryhmäohjauksella ja vertaistutoroinnilla halutaan madaltaa kynnystä haakeutua ohjaukseen.

3.2 Internet ohjausympäristönä

Ohjaus ja neuvontapalveluiden tulisi olla joustavia ja tarvittaessa saatavilla (Kempe-Hakkarainen & Vaara 2008, 26). Ohjaus voi tapahtua kasvotusten, puhelimitse tai Internetin kautta (Ahonen & Kokko 2008, 10). Tieto- ja viestintäteknikka - arkikielellä verkko - ovatkin

osa lähes kaikkia ammatteja. Tämän takia sillä on myös merkitys ammatillisessa koulutuksessa. (Ihanainen 2010, 7.) Internet on yksi käytetyimmistä tiedon lähteistä tänä päivänä. Internet-sivustot tulee pitää ajan tasalla ja päivittää aina tarvittaessa. (Ahonen & Kokko 2008, 11,15.) Verkon välityksellä voi viestiä tekstuaalisesti, äänen kanssa, videoiden tai kuvien kautta. Esimerkiksi videopuheluihin voi osallistua useita henkilöitä, jolloin voidaan toimia yhteistyössä useissa eri toimipisteessä. (Kalliala & Toikkanen 2009, 73.) Tulevaisuudessa teknologian käyttö opetuksessa yleistyy, eikä ole enää niin merkittävää tapahtuuko opetus fyysisessä tilassa vai teknologian välityksellä (Aarreniemi-Jokipelo 2012, 112).

On havaittu monia etuja sosiaalisen median hyödyntämisessä opetuksessa ja oppimisessa. Sosiaalinen media on yhteisöllinen ja vuorovaikutuksellinen ympäristö. Nimensä mukaisesti sosiaalinen media sisältää ihmisten välistä vuorovaikutusta helpottavia palveluita ja välineitä. Sosiaalisella medially on iso vaikutus verkostoitumisen ja yhteisöllisen työskentelyn alustana valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Sosiaalinen media on opiskelijalähtöinen. (Aarreniemi-Jokipelo 2012, 104,113; Kalliala & Toikkanen 2009, 73). Sosiaalisen median käyttö opetuksessa on ollut tähän mennessä yksittäisten opettajien päätös oman kiinnostuksen ja halun mukaan. Sen käyttö opetuksessa on kuitenkin kasvava trendi ja monet opettajat kehittävätkin sosiaalisen median osaamistaan aktiivisesti. Opettajat hyödyntävät sosiaalista mediaa opetuksen lisäksi tutkimus- ja kehitystehtävissä. Sosiaalisen median käyttö on ilmaista ja se on osaltaan vaikuttanut sen leviämiseen ammattikorkeakouluihin. (Aarreniemi-Jokipelo 2012, 104,113.) Sosiaalinen media monipuolistaa niin opintojen, kuin ohjauksenkin muotoja (Kalliala & Toikkanen 2009, 12). Erilaisia ohjeistuksia ja suosituksia on laadittu eri tahoilta. Muun muassa opetushallitus on laatinut sosiaalisen median opetuskäytön suositukset sekä yliopistojen turvapäälliköt ovat luoneet omat suositukset sosiaalisen median käytöstä. (Opetushallitus 2012; Yliopistojen tietoturvapäälliköt 2010.)

Kalliala ja Toikkanen (2009, 100) tuovat esille, että sosiaalisen median välineitä voi tuoda mukaan opiskelukokonaisuuteen, mutta tällöin opiskelijoille on esiteltävä selkeä oppimisympäristö, josta löytyy tavoitteet, tehtävät, aikataulu, työskentelymuodot, ohjeistukset ja mahdolliset materiaalit. Mitä selkeämpi oppimisympäristö on, sitä helpompi opiskelijan on hallita kokonaisuutta. Oppimisympäristöä rakentaessa olisi hyvä huomioida, mitä sosiaalisen median välineitä opiskelijat käyttävät muutenkin. Jos kaikki opiskelijat ovat jo Facebookissa®, niin voi harkita kannattaako oppimisympäristö rakentaa sinne vai opiskelijoille tuntemattomaan alustaan. Mikäli käytössä on useita alustoja, olisi suotavaa, että jokin käytössä olevista alustoista olisi keskuspaikka, josta löytyy osoitteet muihin alustoihin sekä ohjeistukset ynnä muut. (Kalliala & Toikkanen 2009, 100.)

Tampereen yliopisto (2016) on listannut muutamia sosiaalisen median hyviä puolia opetuksessa. Näitä ovat: ”opiskelijalähtöisyys ja oppimisen omistajuuden siirtyminen opiskelijalle, op-

pimisprosessin jatkuvuus, yhteisön hyödyntäminen oppimisessa, yhteinen tiedonrakentaminen ja argumentointitaidot, motivointi, aktivointi ja itseohjautuvuus”.

4 Opintojen ohjaus ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakoulut ovat tiedostaneet ohjauksen tärkeyden. Ammattikorkeakoulussa ohjaus- ja neuvontapalvelut ovatkin keskeinen osa opiskelijan opintopolkua. Ohjauksen tavoitteena on edistää opintojen etenemistä, keskeytysten vähentämistä sekä tukea opiskelijan ammatillista kasvua. (Id-Korhonen & Rajala 2008, 39.) Lisäksi ohjauksen tavoitteena ja eettisenä johtolankana on opiskelijan oman toimijuuden tukeminen ja mahdollistaminen (Lätti 2008, 5). Ohjausta annetaan myös opintojen, harjoittelun ja urasuunnittelun kysymyksissä (Onnismaa 2011, 17). Ammattikorkeakoulussa opiskelijan ohjaus alkaa jo hakutilanteessa, kun ammattikorkeakouluopiskeluun hakeutuvat tai hakua suunnittelevat ovat yhteydessä. Ohjausprosessi jatkuu, kun opiskelija aloittaa opinnot ja päättyy, kun opiskelija on jo valmistunut. (Ahonen & Kokko 2008, 9-10.) Ohjauksen tärkeydestä huolimatta opettajat kokevat, että heillä ei ole riittävästi resursseja ohjauksen toteutumiseen (Onnismaa 2011).

4.1 Opiskelijan ohjaus ammattikorkeakoulussa

Vaikka opiskelupolku on samanlainen kaikille, voi ohjaustarpeet olla hyvinkin erilaisia opiskelijasta riippuen. Ohjauksen tulee olla lähtökohtaisesti kokonaisvaltaista, opiskelijan erityisyyden, taustan ja elämäntilanteen huomioivaa. (Kempe-Hakkarainen & Vaara 2008, 20). Id-Korhosen ja Rajalan (2008, 40-44) tekemässä tutkimuksessa esiin nousivat opiskelijoiden toive yksilöllisen ohjauksen saamisesta opintojen alkuvaiheessa. Tutkimuksessa tuli esille myös opiskelijoiden tarve saada määritellä itse ohjauksen tarpeita ja ajoitusta. Kempe-Hakkarainen & Vaara (2008, 25-26) keräsivät aikuisopiskelijoilta kokemuksia ohjauksen toteutumisesta opintojen alkuvaiheessa. Opiskelijoiden mukaan ajan antaminen, kiireettömyys ja henkilökohtainen ohjaus ja neuvonta olivat tärkeässä asemassa opintojen alkuvaiheessa. Alkuvaiheessa henkilökohtaiseen ohjaukseen on hyvä panostaa etenkin, kun opiskelijoita perehdytetään sähköisiin oppimisympäristöihin. Lisäksi on hyvä antaa tukea ja ohjausta myös henkilökohtaisen opetussuunnitelman ja elämäntilanteen suunnittelussa. (Kempe-Hakkarainen & Vaara 2008, 25-26.) Järvisen (2008, 57) mukaan alkuvaiheessa on tärkeää antaa tietoa käytänteistä ja opiskeluun liittyvistä asioista. Id-Korhosen ja Rajalan (2008, 44) tekemän haastattelun mukaan opiskelijat eivät aina kysy opettajalta tai tutorilta epäselviä asioita. Järvinen (2008, 57) onkin sitä mieltä, että kun opintojen etenemistä seurataan säännöllisesti, asioihin voidaan tarvittaessa puuttua ajoissa.

Ohjaajan ja ohjattavan olisi hyvä käydä palautekeskustelua ohjauksen jälkeen. Palautekeskustelussa käydään läpi opiskelijan kokemuksia ohjaustilanteesta ja asioiden ymmärtäminen varmistetaan. Palautekeskustelu perustuu ohjaajan ja ohjattavan väliseen luottamukseen. Onnistuneen ohjauksen jälkeen ohjattava kokee pääsevänsä asiassa eteenpäin (Kurikkala 2006, 8). Onnistuneen oppimisprosessin lopulla ohjaustarve vähenee. (Id-Korhonen & Rajala 2008, 41).

Tulevaisuudessa ohjaus tulee kohtaamaan uusia haasteita muun muassa kansan monikulttuuristumisen myötä, mikä vaatii uudenlaista osaamista myös ohjaustyössä (Ahonen & Kokko 2008, 9). Jotta ohjauksen haasteisiin voidaan vastata, tulee opiskelijoiden ohjaustarvetta arvioida. Tällöin vältytään yli- ja aliohjaukselta. Ohjauspalveluiden monipuolisuus palvelee opiskelijoiden yksilöllisiä tarpeita. (Id-Korhonen & Rajala 2008, 40,43.) Opiskelijalla on usein odotuksia ohjauksen suhteen, toisinaan odotukset voivat olla tiedostamattomia (Huhtanen 2008, 83).

4.2 Ohjaaja opintojen edistäjänä

Hyvältä ohjaajalta vaaditaan itsetietoisuutta omista tunteista, mieltymyksistä ja voimavaroista. Lisäksi vaaditaan sosiaalisia taitoja, joista keskeisimpiä ovat empatia, toisten ihmisten ymmärrys, palvelualltius ja kehitystarpeiden huomioiminen sekä heidän kykyjen edistäminen. (Kurikkala 2006, 8-10.) Ohjaajan tulee olla vastaanottava ja suhtautua positiivisesti opiskelijan ohjaustarpeisiin (Ahonen & Kokko 2008, 10). Ohjaajan tulee tulla toimeen erilaisten ihmisten kanssa ja toimia tilanteissa, joissa kemiat eivät välttämättä kohtaa. Ohjaajalta vaaditaan opiskelijan maailman ja ajattelutavan sekä kulttuurisen roolikäyttäytymisen ymmärtämistä. Ohjaajan oma persoona on rikkaus ohjaustilanteessa, kunhan ohjaaja muistaa pohtia omaa rooliaan ohjaajana (Airola, Mattila & Nieminen 2008, 63; Kurikkala 2006, 8-10).

Ohjaajan työtehtäviin kuuluu muun muassa ohjauksen suunnittelu, kehittäminen, valmistelu ja organisointi, tukeminen, ohjaus, arviointi ja opiskelun seuranta. (Koli 2008, 19.) Ohjaajan tulee seurata opintojen etenemistä säännöllisesti (Järvinen 2008, 55). Ohjaajan tehtävänä on tarjota mahdollisuuksia, joihin opiskelija voi tarttua (Airola, Mattila & Nieminen 2008, 70). Vaikeatkin asiat on selvitettävä, eikä niitä ole syytä pelätä tai unohtaa. Ongelmatilanteissa opiskelijalle on annettava kaikki mahdollinen saatavilla oleva tuki. Ideaali olisi, jos ongelmat voitaisiin ennaltaehkäistä. Keinoja ongelmien ennaltaehkäisyyn ovat opintojen edistymisen tiiviimpi seuranta ja opiskelijan tukeminen. Ohjaajan tehtävänä on tukea opiskelijan ammatillista kasvua. Työvälineitä siihen ovat henkilökohtaiset tapaamiset, ryhmäohjaus, ryhmäinfot sekä henkilökohtaisen opetussuunnitelman eli HOPSin käyttö seurannassa. HOPS on henkilökohtainen opetussuunnitelma, jossa näkyy konkreettisesti suunnitelmat opintojen etenemisestä. (Kurikkala 2006, 19-15, 21.)

Mistä tietää onnistuneensa ohjauksessa? Onnistuneen ohjauksen lopputuotteena on tavoiteltu tuotos esimerkiksi dokumentti, opinnäytetyö, hyvä ratkaisu, käytäntö tai toimintamalli. Hyvässä ohjauksessa on päästy asetettuun tavoitteeseen tai tavoitteisiin. Onnistunut ohjaus on myös vahvistanut ohjattavan toimijuutta, motivoinut häntä ja luonut mielekkään kokemuksen. (Vehviläinen 2014, 202-204.) Ohjaaja voi kehittää itseään ja omaa toimintaansa itsearvioinnin ja ohjattavien antaman palautteen avulla (Eloranta & Virkki 2011, 79).

5 Opinnäytetyön tarkoitus ja opinnäytetyökysymykset

Opinnäytetyön tarkoituksena on selvittää, palveliko toteutunut ohjaus väyläopiskelijoita. Tavoitteena on kartoittaa opiskelijoiden kokemuksia väyläopintojen ohjauksesta. Tähän tavoitteeseen pyritään seuraavien opinnäytetyökysymyksien (3) avulla:

1. Miten opiskelijat kokivat opintojen ohjauksen toteutuneen väyläopintojen aikana?
2. Miten opiskelijat kokivat ohjauksen tukeneen opintojen suorittamista?
3. Miten ohjausta voisi kehittää opiskelijoiden näkökulmasta?

6 Opinnäytetyön toteutus

Tämä opinnäytetyö on kvalitatiivinen eli laadullinen opinnäytetyö. Kvalitatiivisen tutkimuksen pyrkimyksenä on löytää tosiasioita eikä niinkään todentaa olemassa olevia väittämiä. Siinä pyritään ymmärtämään todellista elämää ja annetaan ”ääni” tutkittaville. Kvalitatiivinen tutkimus tuo esiin laadun ja merkityksen sekä tutkii asioita kokonaisvaltaisesti. Tiedon keruun lähteenä suositetaan ihmistä, luotetaan omiin havaintoihin ja keskusteluihin. Tutkimuksen kohdejoukko valitaan tarkoituksenmukaisesti. Kvalitatiivinen tutkimus on joustava - suunnitelmia muutetaan tarvittaessa. (Hirsjärvi, Remes, Sajavaara 2009, 160-164.)

6.1 Toimintaympäristön kuvaus

Väyläopinnot pilotoitiin syksyllä 2015 Laurea ammattikorkeakoulun, Porvoon ammattiopisto Amiston ja Point Collegen välisenä yhteistyönä. Väyläopinnoissa lähihoitajaopiskelijat suorittavat ammattikorkeakouluopintoja 10 opintopisteen verran syksyn ja kevään aikana. Suoritetut korkeakouluopinnot sisällytetään lähihoitajien perustutkintoon. (Amisto 2016a; Laurea 2015.) Väyläopinnot ovat tarkoitettu opiskelijoille, jotka ovat tulevaisuudessa kiinnostuneita jatkamaan opintojaan ammattikorkeakouluun. Opinnot edellyttävät itsenäistä ja suunnitelmallista otetta opiskeluun. Väyläopinnot edistävät tulevaisuudessa opiskelijan valmiuksia

opiskella ja edetä ammattikorkeakouluopintoihin. Väyläopinnot eivät takaa suoraa pääsyä ammattikorkeakouluun. (Amisto 2016a, 2016b.)

Väyläopintojen pilottikokeiluun osallistui kymmenen toisen asteen opiskelijaa. Pilottikokeilun aikana saadun palautteen pohjalta kehitetään väyläopintoja. Väyläopintojen mallia laajennetaan tulevaisuudessa myös muihin koulutuksiin. Väyläopintokokeilussa kiinnitetään erityistä huomiota opiskelijoiden ohjaukseen. Tutoropettajan lisäksi opiskelijoiden tukena on vertaistutori. Vertaistutori on itse opiskellut lähihoitajaksi ja opiskelee parhaillaan sairaanhoitajaksi. (Laurea 2015.) Väyläopinnot toteutetaan verkko-opintoina aikaan ja paikkaan sitoutumattomasti (Laurea 2016). Ammattikorkeakouluopintoja suoritetaan kymmenen opintopistettä Laurean avoimessa ammattikorkeakoulussa (Amisto 2016). Ohjaus ja tutorointi toteutuu erikseen sovittuina aikoina ammattikorkeakoulun campuksella. Väyläopiskelijat saavat ohjausta omasta oppilaitoksesta sekä ammattikorkeakoulun tutoropettajalta ja vertaistutorilta. (Laurea 2016.)

6.2 Opinnäytetyön aineiston keruu

Tässä opinnäytetyössä aineistonkeruumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu eli puolistrukturoitu haastattelu. Haastattelu on kvalitatiivisen tutkimuksen päämenetelmä. Suurena etuna haastattelussa on sen joustavuus. Vastauksien tulkinnassa on enemmän mahdollisuuksia, kuin esimerkiksi postikyselyssä, sillä kysymyksiä voi tarkentaa ja tehdä lisäkysymyksiä. Yleensä suunnitellut vastaajat saadaan paremmin osaksi tutkimusta, kun menetelmänä käytetään haastattelua. Teemahaastattelussa aihepiirit eli teema-alueet ovat tiedossa, mutta kysymysten tarkka muoto ja järjestys puuttuvat. Tämä kannustaa antamaan haastateltavalle tilaa tuoda esille omia näkemyksiä mahdollisimman vapaasti. Teema-alueet nousevat tutkimuksen viitekehystä. Teemahaastattelussa pyritään saamaan merkityksellisiä vastauksia tutkimuksen tarkoituksen mukaisesti. Haastattelussa keskustelu voi helposti lähteä rönsyilemään, jolloin haastattelijan on ohjattava keskustelu takaisin asiaan. Teemahaastattelussa suositaan puoliavoimia ja avoimia kysymyksiä. Haastattelussa nähdään myös haastateltavan ilmeet ja eleet, jolloin tilanne nähdään kokonaisvaltaisemmin. Haastattelun varjopuolena on se, että haastattelu vie aikaa. Itse haastattelun lisäksi siihen valmistautuminen vie paljon aikaa, etenkin kokemattomalta haastattelijalta. Toisinaan haastateltava voi antaa sosiaalisesti suotuisia vastauksia, mikä heikentää haastattelun luotettavuutta. (Hirsjärvi ym. 2009, 205-209; Tuomi & Sarajärvi 2009, 75, 77.)

Haastatteluja voidaan toteuttaa yksilö-, pari- tai ryhmähaastatteluina. Ryhmähaastattelun etuna yksilöhaastatteluun verrattuna on tiedon nopea saanti samanaikaisesti usealta vastaajalta. Ryhmä voi auttaa väärinymmärrysten korjaamisessa ja, jos kysymys on muistinvaraisista asioista. Toisaalta ryhädynamiikka voi vaikuttaa siihen, kuka puhuu ja kuinka paljon, mikä voidaan nähdä haittana yksilöhaastatteluun verraten. Tällöin haastattelija voi ohjata kysy-

myksen vain tietyille henkilölle. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 61-63; Hirsjärvi ym. 2009, 210-211.) Tässä opinnäytetyössä toteutetaan ryhmähaastattelun alalajia parihaastattelua. Toive parihaastatteluihin tuli haastateltavilta itseltään. Haastattelun pääteemat nousivat opinnäytetyön opinnäytetyökysymyksistä. Pääteemoja ovat: opintojen ohjauksen toteutuminen väyläopintojen aikana, ohjauksen merkitys opintojen suorittamisessa sekä ohjauksen kehittäminen opiskelijoiden näkökulmasta.

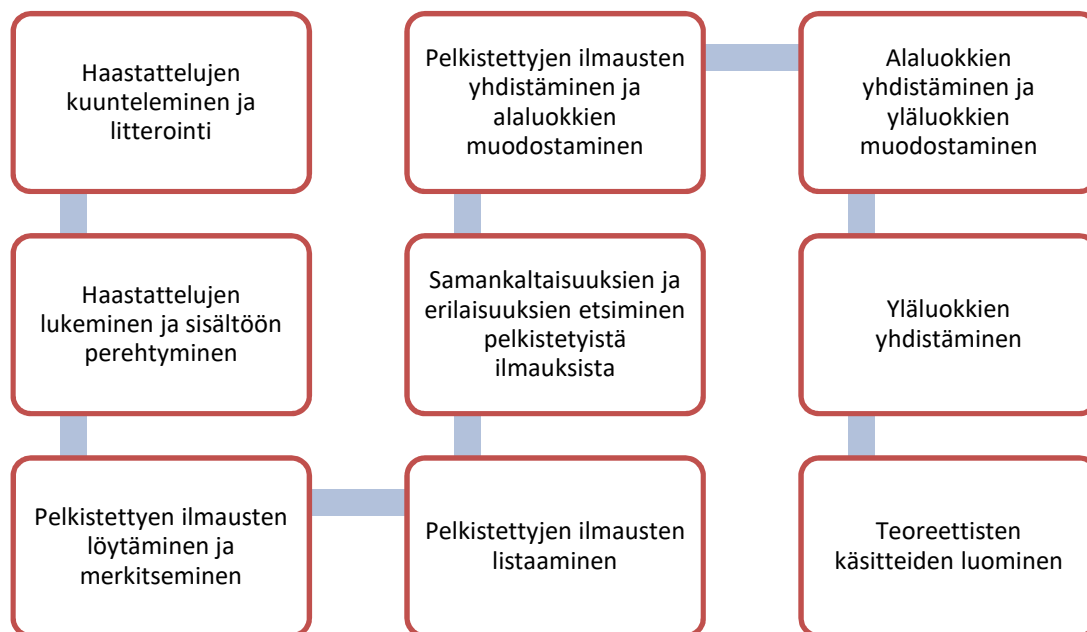
6.3 Haastattelun kuvaus

Haastattelukutsu (liite 2) lähetettiin kaksi kertaa - neljän viikon välein - sähköpostiviestillä kaikille 10 väyläopiskelijalle. Teemahaastattelurunko (liite 1) hyväksyttiin etukäteen opinnäytetyön ohjaajalle. Haastateltavia oli kaksi ja haastattelu toteutettiin parihaastatteluna haastateltavien toiveen mukaisesti. Haastattelu pidettiin Porvoon Campuksella erikseen sovittussa rauhallisessa tilassa 14.6.2016 klo 15. Aikaa haastatteluun varattiin noin tunti, mutta aikaa haastattelussa kului noin 20 minuuttia. Haastattelija ja haastateltavat istuivat pyöreän pöydän ääressä. Haastattelija kertoi haastattelun alussa, että haastattelu on vapaaehtoinen ja luottamuksellinen - opinnäytetyöstä ei voi tunnistaa yksittäistä vastaajaa. Haastattelu nauhoitettiin nauhurilla ja ennen nauhoituksen käynnistämistä haastateltavilta kysyttiin lupa nauhurin käyttöä varten. Haastateltaville kerrottiin, että nauhoitettu aineisto tuhoetaan aineiston purun jälkeen. Haastattelija oli harjoitellut nauhurin käyttöä ennen haastattelua. Nauhuri sijoitettiin keskelle pöytää, jotta haastattelun äänet tallentuisivat mahdollisimman hyvin. Haastattelu eteni teemahaastattelurungon mukaisesti. Tarvittaessa haastattelija esitti tarkentavia kysymyksiä, sekä kohdensi kysymyksiä toiselle vastaajasta. Ilmapiiiri haastattelussa oli avoin ja positiivinen. Haastattelun jälkeen nauhoitus tallennettiin koneelle litterointia varten.

6.4 Aineiston analyysi

Ennen varsinaista analysointia tallennettu laadullinen aineisto yleensä litteroidaan eli kirjoitetaan puhtaaksi sananasaisesti. Aineisto voidaan litteroida kokonaan tai vaihtoehtoisesti valikoiden esimerkiksi teema-alueiden mukaisesti. Tyypillisiä laadullisen aineiston analyysimenetelmiä ovat teemoittelu, tyypittely, sisällönerittely, diskurssianalyysi ja keskusteluanalyysi, mutta myös muita analyysimenetelmiä on olemassa. (Hirsjärvi ym. 2009, 222-224.) Yleisin laadullisessa tutkimuksessa käytetty analyysimenetelmä on sisällönanalyysi. Sisällönanalyysillä voi tehdä kuitenkin monenlaisia tutkimuksia, eikä sitä voida pitää vain laadullisen tutkimuksen analyysimenetelmänä. Sisällönanalyysiä voidaan tarkastella väljänä teoreettisena kehyksenä tai yksittäisenä metodina. Sisällönanalyysi jaetaan kolmeen analyysimuotoon: aineistolähtöinen analyysi, teoriaohjaava analyysi ja teorialähtöinen analyysi. (Tuomi & Sarajarvi

2009, 91, 95-98.) Tässä opinnäytetyössä hyödynnetään aineistolähtöistä sisällönanalyysimenetelmää. Kuviossa 2 esitetään Tuomea & Sarajärveä (2009, 109) mukailleen aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen.

Kuvio 2 Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen

Haastatteluiden jälkeen aineisto litteroitiin kokonaan ja tallennettu nauhoite tuhottiin. Litteroitua aineistoa kertyi 7 sivua, fonttikoko 1 ja riviväli 8 pt. Aineiston analysointi alkoi huolellisella perehtymisellä kerättyyn aineistoon. Litteroitu aineisto luettiin useasti läpi. Yhteneväiset ilmaisut merkittiin eri värejä hyödyntämällä. Samaan aikaan analyysirunko (liite 3) alkoi hahmottua. Opinnäytetyön tavoitteeseen liittyvät ilmaisut kirjattiin taulukkoon alkuperäisilmaisuna. Tämän jälkeen alkuperäisilmaisut pelkistettiin. Ala- ja yläkategoriat alkoivat muodostua samalla ja tarkentuivat, kun kaikki ilmaisut oli pelkistetty. Värikoodatut, samankaltaiset ilmaisut luokiteltiin allekkain ja yhdistettiin kategorioiksi.

7 Opinnäytetyön tulokset

Seuraavissa kappaleissa käsitellään tulokset opinnäytetyökysymysten mukaan. Tulokset esitetään teemojen ja niiden alateemojen pohjalta. Tekstissä käytetään suoria lainauksia, jolloin haastateltavien ääni saadaan paremmin kuuluviin. Lainaukset ovat tekstissä lainausmerkkien sisällä kursivoituina.

7.1 Vastaajien taustatiedot

Molemmat vastaajat ovat toisen asteen opiskelijoita, jotka opiskelevat sosiaali- ja terveystieteiden perustutkintoa toista vuotta. Pohjakoulutuksena on perusopetus eli peruskoulu. Aikaisempaa kokemusta verkko-opinnoista ei ole.

7.2 Opiskelijoiden kokemuksia opintojen ohjauksesta

Opiskelijat kokivat opintojen alussa olleen aloitusinfon hyvin suunnitelluksi, jossa sai tietoa. Aloitusinfoon oli varattu riittävästi aikaa ja sen sisältö helpotti opintojen aloittamista. Sähköiset työvälineet tulivat tutuiksi. Ryhmytyminen alkoi jo aloitusinfossa, kun kaikki olivat koontuneet yhteen.

”Ja sit se alku kans oli tosi hyvä, että siellä oli semmonen kokonainen päivä, missä kaikki oli ja missä kaikki näytettiin.”

Sähköisten työvälineiden kanssa tuli ongelmia opintojen puolesta välissä, kun salasanat vanhenivat. Opiskelijat odottivat, että ilmoitus salasanojen vanhenemisesta tulisi heidän omaan sähköpostiin, eikä Laurean antamaan sähköpostiin. Laurean sähköposti jäi usein tarkistamatta.

Opiskelijoiden kokemuksen mukaan opettajiin tai tutoreihin sai aina tarvittaessa yhteyden. Vastauksen ongelmaan sai muutamassa päivässä. Toisen opiskelijoista ei tarvinnut olla yhteydessä opettajiin tai tutoreihin opintojen aikana, mutta uskoi, että olisi apua saanut, jos sitä olisi tarvinnut. Yhteydenottokanavina toimivat Facebook ja Optima. Vertaistutoriin oltiin yhteydessä Facebookin kautta ja opettajiin Optiman kautta.

”Kyl mä ainaki sain aina ku mä kysyin, niin aika nopeasti. Et ei tarvinnu ootella silleen hirveen montaa päivää ainakaan.”

”Varmasti olisin saanu apua, jos olisin sitä kaivannu.”

Ryhmätapaamiset koettiin yhteenvetotilaisuuksina. Ryhmätapaamisissa pystyi päivittämään opintojen tilanteen ja sai varmuuden siitä, ettei mitään ollut jäänyt tekemättä. Ryhmätapaamisten jälkeen pystyi rauhasa jatkamaan opintojen suorittamista. Vaikka vastaajilla ei ollut ongelmia opintojen suorittamisessa, kokivat he, että ryhmätapaamisissa olisi saanut apua ongelmiin, mikäli niitä olisi ollut.

”Ja sit varsinki, jos ois ollu vaik huonosti jotenki kesken jotain tai ei ois ehtiny tehdä nii tehtäviä. Niin sehän olis ollu tosi niinku hyvä, et ois voinu vähän kysyä, et ei kai se haittaa ja tälleen. Vähän sopia sitten niit asioita.”

Opiskelijat toivoivat, että ryhmätapaamisiin olisi osallistunut enemmän opiskelijoita. Osallistujamäärä jäi vähäiseksi. Oletettavasti pois jääneille opiskelijoille jäi joitakin asioita epäselviksi ja vain ryhmätapaamiseen osallistuvat opiskelijat olivat tietoisia niistä. Opiskelijat eivät kokeneet tarvetta suunniteltua useammalle ryhmätapaamiselle. Opiskelijat eivät kokeneet tarvetta yksilöohjaukselle. Annettu ohjaus pidettiin riittävänä, mutta toisaalta opiskelijat olisivat kaivanneet enemmän ohjausta opintojen loppuvaiheeseen. Monipuolista ohjausta pidettiin hyvänä.

Opiskelijoiden kokemuksen mukaan tehtävien tekemiseen oli varattu hyvin aikaa. Opintojen loppuvaiheessa oli paljon ryhmätöitä, joiden palautuspäivät olivat varsin tiheään. Toisinaan tehtävien tekeminen meni hyvin kiireiseksi ryhmätöiden osalta. Ryhmätöistä haastavaa teki se, jos joku ei osallistunut tehtävien tekoon jo heti alussa. Tehtävänannot koettiin puutteelliseksi kirjallisen työn ohjeiden osalta.

”Ja sit sieltä tuli just kaikkea semmosta tavallaan kieliopillista ja kaikkee tämmöstä ja että tämä on väärin sanallisesti ja tällasta. Että ei sitä osannu ajatella sitä tehtävää tehdessä, et tää pitää kirjottaa hirveen tarkasti. Niin sit huomaa tommissa asioissa, ei niinku oikein ollu ees ajatellu et se pitäis tehdä jotenki hienommin, hienommin se teksti.”

Facebook® viestintäkanavana pidettiin helppona. Siellä voi käydä helposti keskustelua ja sopia asioista esimerkiksi tapaamispäiviä. Facebookista® on myös helppo tarkistaa sovitut asiat. Facebookin® varjopuolena on se, että kaikilla ei välttämättä ole Facebook-tiliä®. Yhdellä opiskelijoista ei ollut Facebook-tiliä®, mutta hän sai aina tiedon sovitusta asioista opiskelukavereiden kautta, joten hän ei kokenut jääneensä mistään paitsi. Opiskelijat kuitenkin pohivat sitä vaihtoehtoa, että mitä jos opiskelijalla ei ole läheisiä opiskelukavereita, joka kertoo Facebookissa® sovitusta asioista.

”No mun mielestä se oli sellasta aika helppoo, sielhän (Facebookissa®) näki kaikkien niinku mielipiteet just ku sovittiin vaikka niitä tapaamisia, niin sielhän oli aika helppoo kattoa niitä mikä päivä sopii kenellekki.”

Ohjausta Optiman tai sähköpostin kautta ei koettu tarpeelliseksi. Opiskelijat olisivat kaivanneet tiedottamisen tapahtuneen myös Optiman ja/tai sähköpostin kautta esimerkiksi sovitut

tapaamispäivät. Opiskelijat unohtivat käydä tarkistamassa Laurean sähköpostin, sillä olettivat viestien tulevan omaan sähköpostiin.

7.3 Ohjaus tukena opintoja suoritettaessa - opiskelijoiden kokemuksia

Opiskelijat olisivat halunneet enemmän rakentavaa palautetta - missä onnistui ja missä olisi parannettavaa. Yhdestä tehtävästä oli tullut laaja palaute, mikä koettiin hyvänä asiana. Laajan palautteen pohjalta pystyi ymmärtämään missä on onnistunut ja missä olisi vaadittu enemmän.

”No ehkä vähän enemmän olis voinu palautetta, että opettajan puolelta. (...) Et siin olis ehkä voinu olla jotain niinku tulevaisuutta ajatellen et, että mitä siinä olis pitäny parantaa tai jotain muuta, että se olis ollu kiva, koska meillä ei oo niinku amiksessa mitään tommosta noin isoja tai monipuolisia tehtäviä (...).”

”(...) Se ihan viimeinen tehtävä, niin siinähan oli ihan semmoset kunnon palautteet. (...) Mut sit niinku tosi hyvin osas hahmottaa, et mikä kohta on ollu hyvä ja onnistunu ja mikä sitte oli vähän niinku olis vaatinu vähän enemmän.”

Ystävät ja perhe olivat tukena opintoja suoritettaessa. Tukea sai kuitenkin eniten kurssikavereilta. Myös ammattikoulu tuki toiminnallaan opiskelijoita muun muassa ymmärtämällä työtaakkaa ja kyselemällä kuulumisia sekä osoittamalla kiinnostusta väyläopintoja kohtaan.

7.4 Opiskelijoiden esittämät kehittämissuhteet

Opiskelijat toivat esille, että tiedotteet tulisivat heidän omaan sähköposteihin Lauren sähköpostin sijaan. Laurean sähköposti jäi usein tarkistamatta ja tästä syystä salasanat pääsivät vanhenemaan.

”(...) Jos ne tiedotteet tulis, niinku että ne laitettais kaikkien siihen omaan sähköpostiin mitä ne käyttää. Et ne ei välttämättä tulis sinne niinku sen Optiman tai niinku tän koulun sähköpostiin. Mut en mä tiedä niinku onks se toteuttavissa, mutta silloin se ehkä menis kaikille perille just jotkut salasanan vaihot ja muut.”

Opiskelijat toivoivat enemmän ohjausta opettajilta tehtäviin liittyen. Opiskelijat toivat myös esille tarpeen käsitellä kirjallisen työn ohjeita. Opiskelijat eivät tienneet, että tehtävien yhtenä vaatimuksena oli siisti kieliasu.

”(...) Opettajilta vois olla vähän enemmän sitä ite tehtävää sitä semmosta, koska kummiskaan me ei kanskaan olla tehty niitä tehtäviä enemmän tommosia tehtäviä, niin sitte olis ehkä ollu kiva et se olis ollu enemmän niinku ite tehtäviin perustuvia, että miten niitä olis pitäny sitte tehdä. Se vois olla ihan hyödyllistä.”

”Ja sit sieltä tuli just kaikkea semmosta tavallaan kieliopillista ja kaikkee tämmöstä ja että tämä on väärin sanallisesti ja tällasta, että ei sitä osannu ajatella sitä tehtävää tehdessä, et tää pitää kirjottaa hirveen tarkasti.”

Lopuksi opiskelijat saivat tuoda vapaasti esille mielipiteitä. Väyläopinnot koettiin hyödylliseksi kokemukseksi jatko-opintoja ajatellen. Väyläopintojen myötä pääsi syventymään aiheeseen. Väyläopinnot koettiin myös itsenäisemmiksi, tietoa piti hakea itse ja aikataulun sai pitkälti suunnitella itsenäisesti.

”Ja tää on ollu tosi mukavaa silleen, ku ajattelee jatkokoulutuksia ja muuta niin, että todella hyödyllinen kokemus ihan niinku silleen kokemuksenaki.”

”Tulihan tossa paljon niinku uutta ja vähän semmosta syventävää tietoo, et mitä on just amiksessa tullu jotain pientä, ihan niinku pintaraapasuu. Niin toi niinku keskittyy paljon syvemmälle ja sä joudut ite pohtimaan asioita ja ettimään sitä tietoja, jota ei periaatteessa niinku ei yleensä tee, että ettii oikeesti tietoo niinku ite.”

8 Pohdinta

Opinnäytetyön tarkoitus ja tavoite täyttyivät, kun vastaukset saatiin kaikkiin opinnäytetyökysymyksiin. Seuraavissa luvuissa tarkastellaan tuloksia opinnäytetyökysymyksiin peilaten sekä pohditaan opinnäytetyön eettisyyttä ja luotettavuutta. Luvun lopussa esitellään jatkokehittämisehdotukset.

8.1 Tulosten tarkastelu

Ensimmäisen opinnäytetyökysymyksen, miten opiskelijat kokivat ohjauksen toteutuneen, tuloksista käy ilmi, että tiedottaminen oli onnistunutta, apua sai tarvittaessa, ohjausta oli riittävästi ja ohjaus verkossa toteutui onnistuneesti. Opiskelijat saivat riittävästi tietoa opinnoista opintojen alkuvaiheessa. Heti alkuvaiheessa sähköisten työvälineiden käyttö opetettiin perusteellisesti. Kempe-Hakkaraisen & Vaaran (2008, 25-26) mukaan alkuvaiheessa ohjaukseen on syytä panostaa - erityisesti, kun käydään läpi sähköisiä työvälineitä. Alkuvaiheessa on tärkeä käydä läpi käytänteet ja opiskeluun liittyvät asiat, sillä opiskelijat eivät aina kysy epäselvistä asioita opettajilta tai tutoreilta (Järvinen 2008, 57; Id-Korhonen & Rajala 2008, 44). Id-Korhosen ja Rajalan (2008, 40-44) tutkimuksesta käy ilmi opiskelijoiden tarve saada määritellä itse ohjauksen tarve. Opinnäytetyön tulokset tukivat tätä - opiskelijat kokivat saaneensa ohjausta aina tarvittaessa ja saivat vaikuttaa ohjauksen ajoitukseen. Ohjausta oli tarpeeksi, mutta toisaalta opintojen loppuvaiheeseen olisi kaivattu enemmän ohjausta. Ryhmäohjaus koettiin yhteenvetotilaisuuksiksi, joissa pystyi päivittämään opintojen nykyvaiheen. Opiskelijat kokivat, että mikäli opiskelun kanssa olisi ollut ongelmia, olisi niistä voinut ryhmätapaamisissa sopia. Ongelmien ehkäisymenetelminä onkin tiivis seuranta ja opiskelijan tukeminen (Kurikkala 2006, 21). Voidaan siis päätellä, että ryhmätapaamiset voivat ainakin osittain ehkäistä ongelmia. Järvisen (2008, 56) mukaan yksilöohjausta on tarjottava halukkaille ryhmäohjauksen lisäksi. Väyläopintojen aikana opiskelijat eivät kokeneet tarvetta yksilöohjaukselle, mutta uskoivat, että sitä olisi saanut tarvittaessa. Ohjaus Facebookin® kautta koettiin helpoksi yhteydenottokanavaksi. Vertaistutoriin otettiin yhteyttä pääasiassa Facebookin® kautta ja opettajiin Optiman kautta. Sosiaalisen median käyttö opetuksessa onkin kasvava trendi. Sosiaalinen media on opiskelijalähtöinen ja yhteisöllinen väline (Aarreniemi-Jokipelo 2012, 104, 113; Kalliala & Toikkanen 2009, 73). Sosiaalisen median käytössä on kuitenkin huomioita, että se tavoittaa kaikki. Mitä jos opiskelijalla ei ole Facebookia®, kuinka hän silloin saa tiedon sovitusta asioista? Opiskelijat toivat esille, että tiedotteet voisi Facebookin® lisäksi linkittää esimerkiksi Optimaan. Mikäli käytössä on useita oppimisympäristöjä Kalliala & Toikkanen (2009, 100) suosittelevat yhtä oppimisympäristöä, johon olisi koottuna linkit muista oppimisympäristöistä sekä ohjeet ynnä muut tärkeät tiedot.

Toisen opinnäytetyökysymyksen, miten opiskelijat kokivat ohjauksen tukeneen opintojen suorittamista, tuloksista käy ilmi, että arviointiin ja palautteen antamiseen voisi panostaa enemmän ja tukea opintoihin sai monesta lähteestä. Arvioinnin tarkoituksena on saada selville, mihin asioihin olisi vielä tarpeellista kiinnittää huomiota. Informaatiosta ei ole hyötyä, ellei ohjattava pysty kiinnittämään annettua informaatiota omaan ajatteluun tai toimintaan. (Vänskä, ym. 2011, 135-136.) Opiskelijat kokivat, etteivät saaneet tarpeeksi palautetta tehtävistä tehtävistä. Vasta viimeisestä, laajasta tehtävästä sai laajan ja hyvän palautteen, josta näki missä on onnistunut ja mihin olisi vielä syytä kiinnittää huomiota. Id-Korhosen ja Rajalan (2008, 48) tutkimuksen mukaan vertaistuki koetaan hyvänä ohjausmuotona. Ryhmä tarjoaa

rohkaisua ja rakentavaa tukea. Tämän myötä opiskelijat oppivat paremmin. Opinnäytetyön tulokset tukivat tätä, eniten tukea sai kurssikavereilta. Kurssikavereiden lisäksi tukea sai ystäviltä, perheeltä ja ammattikoululta.

Kolmantena opinnäytetyökysymyksenä oli miten ohjausta voisi kehittää väyläopiskelijoiden näkökulmasta. Opiskelijat toivat esille, että tiedotteet voisi lähettää opiskelijoiden omiin, henkilökohtaisiin sähköposteihin. Opiskelijat kokivat, että tällöin tiedotteet tulisivat varmemmin perille, sillä he lukevat omaa sähköpostiaan useammin. Vaikka opiskelijat kokivat saaneensa hyvin ohjausta sähköisten työvälineiden kanssa, toivat he kuitenkin esille muutamia ongelmia niiden kanssa. Toisena kehittämisehdotuksena he toivat esille, että ohjaus olisi voinut perustua enemmän tehtäviin. Opiskelijat siis kaipasivat enemmän ohjausta tehtävien tekemiseen. Ongelmaksi he esittivät, etteivät tieneet kuinka tarkasti ja kieliopillisesti oikein tehtävät tulisi kirjoittaa.

Haastattelun lopussa opiskelijat saivat vapaasti esittää mielipiteitä ohjauksesta. Opinnot koettiin hyödyllisenä jatko-opintoja ajatellen. Väyläopintojen aikana pääsi syventämään jo saatua tietoperustaa. Opintojen aikana opiskelijat joutuivat itse pohtimaan enemmän asioita ja etsimään tietoa. Tällaiseen he eivät olleet tottuneet ammattikoulussa.

8.2 Eettisyys ja luotettavuus

Tutkimuksessa on aina arvioitava tutkimuksen luotettavuutta ja etiikkaa. Etenkin ihmistieteessä joudutaan pohtimaan eettisiä kysymyksiä tutkimuksen jokaisessa vaiheessa. Tärkeimpinä eettisinä periaatteina mainitaan informointiin perustuva suostumus, luottamuksellisuus, seuraukset ja yksityisyys, kun tutkimuksen kohteena ovat ihmiset. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 19-20.) Ennen haastattelua haastateltaville painotettiin haastattelun vapaaehtoisuutta. Heille kerrottiin mistä tässä haastattelussa on kyse, miksi tätä tehdään. Haastateltaville kerrottiin haastattelun ehdottomasta luotettavuudesta ja yksityisyydestä. Tallennettu aineisto tuhottiin heti tutkimuksen päätyttyä. Tarkkoja taustatietoja ei kysytty, koska väyläopiskelijoita on vähän ja haasteltavia oli vähän, näin pyrittiin suojaamaan anonyymisyys. Tästä syystä myöskään tuloksissa ei koodattu vastaajia.

Hirsjärven & Hurmen (2008, 184) mukaan luotettavuutta lisää hyvä haastattelurunko. Pääteemojen lisäksi on valmistauduttava lisäkysymyksiin. Toisaalta koskaan ei voida ennalta varautua kaikkiin lisäkysymyksiin tai niiden muotoihin. Tässä opinnäytetyössä haastattelurunko tehtiin etukäteen valmiiksi ja lisäkysymyksiä muotoiltiin etukäteen. Jälkikäteen pohdittuna lisäkysymyksiä olisi voinut esittää vielä enemmän. Tällöin olisi voinut saada vielä kattavampia vastauksia ja ymmärtää opiskelijoiden tarpeita paremmin.

Tutkimuksen laatua lisäävä tekijä on toimivat välineet esimerkiksi nauhuri (Hirsjärvi & Hurme 2008, 184). Nauhurin käyttöön tutustuttiin etukäteen. Ennen haastattelua varmistettiin patte-
reiden kesto ja nauhurin toimivuus. Haastattelussa oli mukana myös puhelin, jolla olisi tarvit-
taessa voinut nauhoittaa. Ennen haastattelua tarkistettiin, että kaikki tarvittava materiaali on
mukana, esimerkiksi nauhuri, puhelin, haastattelurunko ja muistiinpanovälineet.

Haastattelut suoritettiin rauhallisessa, sille varatussa tilassa. Haastattelu eteni teemahaastat-
telurungon mukaisesti. Haastattelut nauhoitettiin ja niihin pystytiin palaamaan myöhemmin
uudelleen, tämä lisäsi luotettavuutta. Haastattelu toteutettiin parihaastatteluna. Molemmat
haastateltavista saivat äänensä kuuluviin. Tarvittaessa haastateltavat täydensivät toistensa vas-
tauksia. Litterointi vaiheessa haasteena oli tunnistaa, kumpi haastateltavista oli äänessä.
Hirsjärvi & Hurme (2008, 63) tuovat esille saman haasteen. Luotettavuutta lisäsi haastatteli-
jan oma kokemus väyläopinnoista. Haastattelija toimi väyläopinnoissa vertaistutorina, joten
hän tiesi, miten ohjaus on toteutettu. Toisaalta haastattelija pyrki ottamaan ulkopuolisen
tarkastelijan roolin. Haastattelijan kokemattomuus heikentää tutkimuksen luotettavuutta.
Haastattelija ja haastateltavat tunsivat etukäteen toisensa, joten se saattoi sekä lisätä, että
heikentää luotettavuutta. Luotettavuutta lisäävänä tekijänä saattoi pitää avointa ja rentoa
ilmapiiriä, jossa kaikki tiesivät aiheesta. Toisaalta haastateltavat saattoivat antaa sosiaalisesti
suotuisia vastauksia, koska tunsivat haastattelijan etukäteen.

Tallenteiden kuuluvuus oli pääasiassa hyvää. Haastattelu litteroitiin sanatarkasti. Luotetta-
vuutta olisi Hirsjärven & Hurmen (2008, 185) mukaan lisännyt litteroinnin aloittaminen heti
haastatteluiden jälkeen. Tässä tapauksessa litterointi viivästy. Haastattelun luotettavuutta
olisi lisännyt haastattelupäiväkirja (Hirsjärvi & Hurme 2008, 184). Kuitenkin haastatteluja oli
vain yksi, joten se pysyi hyvin mielessä eikä sekoittunut muihin haastatteluihin.

8.3 Jatkokehittämisehdotukset

Saatujen tuloksien pohjalta jatkokehittämisedotukseksi nousi ohjaustapaamisten sisällön
suunnitteleminen tehtävien teemojen mukaisesti. Tapaamiset voisi ajoittaa tehtävienannon
yhteyteen tai lähelle palautuspäivää, jolloin ohjaaja voisi käydä vielä tarkemmin läpi tehtä-
vänantoa ja tehtävien sisältöä yhdessä opiskelijoiden kanssa. Tapaamisten yhteydessä voisi
pitää työpajaa, jossa opiskelijat saavat tehdä tehtäviä ja kysyä tarvittaessa ohjausta. Mikäli
opiskelija(t) ei pääse paikalle, voidaan ohjaus järjestää Internetin kautta esimerkiksi video-
puhelia hyödyntäen. Näin ohjaus saataisiin toteutettua aikaan ja paikkaan rajoittumatta
mahdollisimman lähelle opiskelijaa. Ryhmätapaamisten lisäksi yksilöohjausta voisi tarjota en-
tistä enemmän opiskelijoille, etenkin heille, joilla on ongelmia opintojen suorittamisen kans-
sa. Väyläopiskelijoiden kokemuksia olisi hyvä kartoittaa jatkossakin, kun uusia ohjausmene-
telmiä otetaan käyttöön.

Lähteet

- Ahonen, A. & Kokko, E. 2008. Käytänteitä aikuisopiskeluun hakevan ohjaus- ja neuvontatilanteisiin. Teoksessa Haapasilta, M. & Siikaniemi, L. (toim.) Näkökulmia aikuisopiskelijoiden ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Lahden ammattikorkeakoulu. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 9-17.
- Airola, R., Mattila, R. & Nieminen, S. 2008, Aikuisopiskelijan voimaantuminen. Teoksessa Haapasilta, M. & Siikaniemi, L. (toim.) Näkökulmia aikuisopiskelijoiden ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Lahden ammattikorkeakoulu. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 61-74.
- Aarreniemi-Jokipelo, P. 2012. ”Verkot vietihin syville ennätettiin etemmä” - kokeiluja ja kokemuksia sosiaalisesta mediasta ammattikorkeakoulussa. Teoksessa Kotila, H. & Mäki, K. (toim.) Ammattikorkeakoulupedagogiikka 2. Helsinki: Edita Prima
- Eloranta, T. & Virkki, S. 2011. Ohjaus hoitotyössä. Helsinki: Tammi.
- Herranen, J. & Penttinen, L. 2008. Aikuisopiskelijalähtöistä ohjausta etsimässä. s. 9-24. Ohjaus on kuin tekisi palapeliä - Näkökulmia aikuisopiskelijan ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Lätti, M. & Putkuri, P. (toim.) Joensuu: Pohjois-Karjalan ammattikorkeakoulu
- Hirsjärvi, S. & Hurme, H. 2008. Tutkimushaastattelu. Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Yliopistopaino.
- Hirsjärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2009. Tutki ja kirjoita. 15. painos. Helsinki: Tammi.
- Id-Korhonen, A. & Rajala, M. 2008. Aikuisopiskelijan ohjausta kehittämässä. Teoksessa Haapasilta, M. & Siikaniemi, L. (toim.) Näkökulmia aikuisopiskelijoiden ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Lahden ammattikorkeakoulu. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 39-49.
- Ihalainen, P. 2010. Ammatillinen verkkopedagogiikka - teoreettisia ja käytännöllisiä lähtökoh-
tia. Haaga-Helian julkaisusarja puheenvuoroja 3/2010. Vantaa: Multiprint.
- Kalliala, E. & Toikkanen, T. 2009. Sosiaalinen media opetuksessa. Helsinki: FINN LECTURA Ab.
- Kempe-Hakkarainen, T. & Vaara, T. 2008. Että ketään ei jätetä yksin - opintojen hyvä aloitus
tutkintoon johtavassa aikuiskoulutuksessa. Teoksessa Haapasilta, M. & Siikaniemi, L. (toim.)
Näkökulmia aikuisopiskelijoiden ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Lahden ammattikorke-
koulu. Tampere: Tampereen yliopistopaino, 19-27.
- Koli, H. 2008. Verkko-ohjauksen käsikirja. Helsinki: FINN LECTURA Ab.
- Kurikkala, H. 2006. Opettajatutorin käsikirja. Keski-Pohjanmaan ammattikorkeakoulu. Tam-
pere: Tampereen yliopistopaino.
- Kyngäs, H., Kääriäinen, M., Poskiparta, M., Johansson, K., Hirvonen, E. & Renfors, T. 2007.
Ohjaaminen hoitotyössä. Porvoo: WSOY.
- Lätti, M. 2008. Johdanto. s. 5-7 Ohjaus on kuin tekisi palapeliä - Näkökulmia aikuisopiskelijan
ohjaukseen ammattikorkeakoulussa. Lätti, M. & Putkuri, P. (toim.) Joensuu: Pohjois-Karjalan
ammattikorkeakoulu
- Onnismaa, J. 2011. Ohjaus- ja neuvontatyö. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. 3. painos. Hel-
sinki: Gaudeamus Helsinki University Press.
- Tuomi J. & Sarajärvi A. 2009. Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Helsinki: Tammi.

Vehviläinen, S. 2014. Ohjaustyön opas. Yhteistyössä kohti toimijuutta. Helsinki: Guadeamus Helsinki University Press.

Vänskä, K., Laitinen-Väänänen, S., Kettunen, T. & Mäkelä, J. 2011. Onnistuuko ohjaus? Sosiaali- ja terveystieteiden ohjaustyössä kehittyminen. Helsinki: Edita.

Sähköiset lähteet

Amisto. 2016a. Amiston lähihoitajaopiskelijat aloittivat korkeakouluopinnot. Viitattu 20.2.2016. <http://amisto.fi/Uutiset/Lahihoitajaopiskelijat-aloittivat-ke korkeakouluopinnot/>

Amisto. 2016b. Lähihoitajan väyläopinnot. Viitattu 20.2.2016. <http://amisto.fi/Opiskelijalle/Oma-opintopolku/Lahihoitajan-vaylaopinnot/>

Lahden ammattikorkeakoulu. 2016. Polkuopinnot. Viitattu 10.10.2016. <http://www.lamk.fi/avoin-amk/polkuopinnot/Sivut/default.aspx>

Laurea ammattikorkeakoulu. 2015. Väyläopinnot käyntiin Porvoossa. Viitattu 20.2.2016. <https://www.laurea.fi/tiedotteet/Sivut/Vaylaopinnot-kayntiin-Porvoossa.aspx>

Laurea ammattikorkeakoulu. 2016. Väyläopinnot 2016. Viitattu 20.2.2016. <https://www.laurea.fi/opiskelu-ja-hakeminen/avoin-amk/vaylaopinnot>

Opetusalan ammattijärjestö. 2016. Toisen asteen koulutus. Viitattu 10.4.2016. <http://www.oaj.fi/cs/oaj/toisen%20asteen%20koulutus?resolvetemplatefordevice=true>

Opetushallitus. 2012. Sosiaalisen median opetusikäytön suositukset. Viitattu 19.9.2016. http://www.oph.fi/download/140104_sosiaalisen_median_opetuskyton_suosituksset.pdf

Opetushallitus. 2016a. Ammattikorkeakoulut ja yliopistot. Viitattu 21.4.2016. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot

Opetushallitus. 2016b. Ammattikorkeakoulut. Viitattu 30.3.2016. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot/ammattikorkeakoulut_ja_yliopistot/ammattikorkeakoulut

Opetushallitus. 2017. Kasvatus, koulutus ja tutkinnot. Viitattu 26.2.2017. http://www.oph.fi/koulutus_ja_tutkinnot

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2015. Toiminta- ja taloussuunnitelma 2016-2019. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2015:2. Viitattu 23.3.2016. <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaisut/2015/liitteet/okm2.pdf?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016a. Ammatillinen koulutus ja sen kehittäminen. Viitattu 10.4.2016. http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/amatillinen_koulutus/?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016b. Opiskelu ja tutkinnot ammatillisessa koulutuksessa. Viitattu 10.4.2016. http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/amatillinen_koulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016c. Ammattikorkeakoulukoulutus ja sen kehittäminen. Viitattu 10.4.2016. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/?lang=fi>

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016d. Opiskelu ja tutkinnot ammattikorkeakouluissa. Viitattu 10.4.2016. http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/ammattikorkeakoulutus/opiskelu_ja_tutkinnot/?lang=fi

Opetus- ja kulttuuriministeriö. 2016e. Koulutusjärjestelmä. Viitattu 21.4.2016. <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lang=fi>

Opintopolku. 2016a. Ammattikorkeakoulu. Viitattu 10.4.2016.
<https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/>

Opintopolku. 2016b. Avoin ammattikorkeakoulu. Viitattu 10.4.2016.
<https://opintopolku.fi/wp/ammattikorkeakoulu/avoin-ammattikorkeakoulu/>

Tampereen ammattikorkeakoulu. 2016. Polkuopinnot. Viitattu 10.10.2016.
<http://www.tamk.fi/web/tamk/polkuopinnot-avoinamk>

Tampereen yliopisto. 2016. Opettajan opas: Vinkkejä verkko-opetukseen. Viitattu 19.9.2016.
<https://learning2.uta.fi/mod/book/view.php?id=45171&chapterid=221>

Turun ammattikorkeakoulu. 2016. Avoimen AMK:n opinnoista polku tutkintoon. Viitattu 10.10.2016. <http://www.turkuamk.fi/fi/tutkinnot-ja-opiskelu/avoin-amk/polkuopinnot/>

Vehviläinen, S. 2010. Dialogisuus ohjauksen toimintatapana. Työ, ihminen, (työn)ohjaus - blogi. Viitattu 29.9.2016. <http://tyonohjaaja.blogspot.fi/2010/06/dialogisuus-ohjauksen-toimintatapana.html>

Yliopistojen tietoturvapäälliköt 2010. Yliopistojen tietoturvapäälliköiden suositus sosiaalisen median käytöstä. Viitattu 19.9.2016. fi-
[le:///C:/Users/heikk/Downloads/Yliopistojen_titupaallikoiden_some_suositus4.11.2010.pdf](file:///C:/Users/heikk/Downloads/Yliopistojen_titupaallikoiden_some_suositus4.11.2010.pdf)

Kuviot

Kuvio 1 Suomen koulutusjärjestelmä.....	8
Kuvio 2 Aineistolähtöisen sisällönanalyysin eteneminen.....	19

Liitteet

Liite 1: Teemahaastattelurunko.....	32
Liite 2: Haastattelukutsu	33
Liite 3: Analyysirunko	34

Liite 1: Teemahaastattelurunko

Teemahaastattelurunko

Taustatiedot: opintojen vaihe, edelliset opinnot, aikaisemmat verkko-opinnot

4. Miten opiskelijat kokivat opintojen ohjauksen toteutuneen väyläopintojen aikana?
 - Millaisena koit ohjauksen opintojen alussa? Keskivaiheessa? Lopussa? (palveliko se sinua, oliko riittävää)
 - Yhteys opettajiin/tutoreihin
 - Henkilökohtainen ohjaus/ ryhmäohjaus
 - Ohjaus verkossa

5. Miten opiskelijat kokivat ohjauksen tukeneen opintojen suorittamista?
 - Opinnoista tiedottaminen
 - Palautteen saaminen/arviointi
 - Saitko ohjausta aina tarvittaessa?
 - Saitko tarpeeksi tukea opintoihin? (amkista/omalta oppilaitokselta/ystäviltä/perheeltä.)

6. Miten ohjausta voisi kehittää opiskelijoiden näkökulmasta?
 - Mitä on hyvä ohjaus?
 - Millainen ohjaus tukee parhaiten väyläopintoja?

Liite 2: Haastattelukutsu

Hei väyläopiskelija.

Olen toisen vuoden sairaanhoitajaopiskelija Laureasta. Teen opinnäytetyötäni, jonka aiheena on väyläopintojen ohjaus ammattikorkeakoulussa. Tarkoituksena on kartoittaa väyläopiskelijoiden kokemuksia ohjauksen toteutumisesta. Pyydänkin, jos saisit haastatella teitä henkilökohtaisesti?

Haastattelun kesto on noin 1 tunti, mutta todellinen kesto riippuu teidän kiinnostuksestanne aiheesta kohtaan ja siitä miten paljon kerrotte. Haastattelupaikasta ja -ajasta voimme sopia.

Opinnäytetyötä varten antamanne tiedot säilytän ehdottoman luottamuksellisesti. Olethan yhteydessä mahdollisimman pian.

Parhain terveisin
Susanne Heikkilä
Sairaanhoitajaopiskelija
Laurea Porvoon campus
0407380797
susanne.2.heikkila@student.laurea.fi

Liite 3: Analyysirunko

Pääkategoria	Alakategoria	Pelkistetty ilmaus	Alkuperäinen ilmaisu
Tiedottaminen	Aloitusinfo	Sai tietoa Riittävästi aikaa	"...annettiin tosi hyvin sit tietoo, et kesti kauan se info siinä."
		Sai tietoa	"Et ei siin tullu missään vaiheessa semmosta ettei tätä niinku et tätä ei oo kerrottu tai muuta vastaavaa."
		Aloitusinfo oli riittävän pituinen Suunniteltu hyvin Kaikille yhteinen	"Ja sit se alku kans oli tosi hyvä, että siellä oli semmonen kokonainen päivä, missä kaikki oli ja missä kaikki näytettiin. Se oli kans tosi hyvä."
		Helpotti opintojen aloittamista	"Siitä on helppo aloittaa, ku tietää kaikki perusfaktat ja tomoset näin. Se on tosi hyvä. (...) Et on se joku pohja josta aloittaa."
		Helpotti opintojen aloittamista	"Ja sit niinku vähän huomas, mitä tulee olemaan, ku ne näytti niinku niin hyvin ne jutut."
		Helpotti opintojen aloittamista	"Sit siit oli jotenki helppo hahmottaa, et ahaa tää on tämmönen juttu, et ei sit kotona tarvinnu vasta olla et ei niinku tiedä yhtään mitä nää tehtävät on ja millasii."

		Sähköiset työvälineet tutuksi	”Näytettiin ihan, ihan täysin perin pohjin mistä painat ja milloin painetaan ja ihan tämmöistä niin perus juttuu ku olla ja voi.”
	Ongelmat sähköisten työvälineiden kanssa	Sähköiset työvälineet Sähköposti	”(…) Salasanojen kans, ku ne ehti mennä vanhaks, koska ne meni sinne (...) Laurean sähköpostiin, niinku tai mikä tuli meille uutena. Eihän me oikeastaan silleen käytetty ku se oli niin uus juttu, et tavallaan odotettiin et ne tulis vaik omaan tavalliseen normaalin sähköpostiin.”
Avun saaminen tarvittaessa	Yhteys opettajiin/tutoreihin	Tarvittaessa sai yhteyden opettajiin/tutoreihin	”Kyl mä ainaki sain (yhteyttä opettajiin/tutoreihin) aina ku mä kysyin, niin aika nopeasti. Et ei tarvinnu ootella silleen hirveen montaa päivää ainakaan.” ”Varmasti olisin saanu apua, jos olisin sitä kaivannu.”
	Sähköiset työvälineet	Yhteydenottokanavat Facebook ja Optima	”No mä otin sun (vertaisututorin) kautta tavallaan (Facebookin kautta) (...) opettajalle laitoin yleensä viestii ihan sielt Optimasta.”
	Yhteys opetta-	Apua sai	”Joo. Tai et ainaku

	jiin/tutoreihin		kysy, niin sitä saa.”
Ohjauksen tarve	Ryhmätapaamiset campuksella	Vähäinen osallistujamäärä	”Se ehkä oli vähän harmi, et siel ei just ollu sit porukkaa niin paljoa paikalla, koska sit kuitenkin oli joitain asioita jotka vähän niinku varmaan jäi epäselväks ainaki joillekki ihmisille. Ja sit tavallaan vaan me tiedettiin niistä.”
	Ryhmätapaaminen Ryhmäytyminen	Yhteenveto opinnoista	”Vaikka ei siellä nyt hirveesti tullu välttämättä mitään asiaa, mutta olihan se kiva et jotenki pysty vähän päivittää niitä joitain asioita.”
	Ryhmätapaaminen	Voi selvittää epäselviä asioita	”Ja sit varsinki, jos ois ollu vaik huonosti jotenki kesken jotain tai ei ois ehtiny tehdä niit tehtäviä. Niin sehän olis ollu tosi niinku hyvä, et ois voinu vähän kysyä, et eikai se haittaa ja tälleen. Vähän sopia sitten niit asioita.”
		Yhteenveto opinnoista	”Niin munki mielestä oli kiva et se oli just, se oli vähän niinku yhteenveto että...”
		Yhteenveto opinnoista	”Ja sitte sai varmuuden siitä, ettei mitään oo jääny vaan kesken tai mitään muuta-kaan, että pysty ihan

Ohjauksen tarve			rauhassa jatkaa eteenpäin.”
		Ei tarvetta useammalle tapaamiselle	Eei oikeastaan, että olishan niitä voinu olla, mut ei se nyt ollu niin hirveen tarpeellista.”
	Henkilökohtaisen ohjauksen tarve	Ei tarvetta yksilöohjaukselle	”No ei oikeastaan (...)”
		Ohjaus oli riittävää.	”Oli mun mielestä ainaki ihan riittävää.”
	Opintojen suunnittelu	Tehtävien tekemiseen varattu aika	”Kyl siin oli ihan hyvää aikaa (...). Tai oli sit ainaki ollu paljon aikaa miettiä sitä asiaa.”
Ohjauksen tarve	Opintojen suunnittelu	Kirjallisen työn ohjeiden puute	”Ja sit sieltä tuli just kaikkea semmosta tavallaan kieliopillista ja kaikkee tämmöstä ja että tämä on väärin sanallisesti ja tällasta. Että ei sitä osannu ajatella sitä tehtävää tehdessä, et tää pitää kirjottaa hirveen tarkasti (...). Niin sit huomaa tommosis asiois, ei niinku oikein ollu ees ajatellu et se pitäis tehdä jotenki hienommin, hienommin se teksti.”
	Opintojen suunnittelu	Ohjauksen ajoittamisen myös loppuvaiheeseen	”No ehkä siihen loppuun, koska meilläkin oli paljon amiksessa noita lopputöitä ja tämmösiä näin. (...) Koska siellä oli paljon

			sellasia ryhmätöitä ja niit ois ehkä voinu vähän niinku ei ihan niin tiukasti olla niitä palautuspäiviä (...) meni tosi kiireiseks se. Niin ja sit siinä kyl, siinä oli seki et ku me oltiin just sielläki oli niitä ryhmätöitä mitä joutu tekeen ja niihin piti vähän osallistua kaikki ja sit jos jotkut ei heti osallistunu, niin sit se heti pidens sitä aikaa.”
	Monipuolinen ohjaus	Ohjaus tarvittaessa Ohjaus verkossa Ryhmätapaamiset	”Semmonen monipuolinen, et on vähän tavattukki ja sit on pystyny ottaan yhteyttä niinku suhun (vertaistutoriin) tai sit suoraan niihin opettajiin.”
Ohjaus verkossa	Facebook ohjausympäristönä	Opiskelija ilman Facebookia Ystävät informaatiokanavana	”No mul ei oo Facebookia, niin sit tota kyl se sit kulki jonku tota kaverin kautta että tai et aina ku näille (opiskelukaverit) tuli viestiä, niin sitte mäki sain heti sen tiedon, että, että sinällään en niinku jääny mistään paitsi.”
	Ohjattava ilman Facebookia: Tavoittaako ohjaus kaikki?	Opiskelija ilman Facebookia, mistä saa tiedon?	”Mut sit taas jos ei vaik olis ollu niinku mitään niinku, et sä olisit ollu vaik ihan

			yksin, niin oishan se sitte ollu aika, et miten se sit olis saanut sen kaiken tiedon.”
		Facebook hyvä ja helppo viestintäkanava	”No mun mielestä se oli sellasta aika help-poo, sielhän näki kaikkien niinku mieli-piteet just ku sovittiin vaikka niitä tapaami-sia, niin sielhän oli aika helppo kattoo niitä mikä päivä sopii kenellekki.”
			”Sielthän näkee aina helposti uudestaan, jos ei muistanu jotain asiaa.”
Ohjaus verkossa	Sähköposti ja Optima ohjausvälineenä	Facebookin lisäksi tie-dottaminen Optiman tai sähköpostin kautta	”No ehkä jotain tyyliin niitä kaikkii tapaamis-päiviä ja tämmöstä ihan perus tommosta tietoa että ei välttä-mättä sitä ohjausta niinkään, koska sitä voi aina kysyä” Mut sit silleen niinku ihan semmosta perustie-too, mistä voi käydä vaik tarkistaa et mil-loin on tapaaminen.”
		Laurean sähköposti unohtui	”(…) Et siel vähän unohti aina käydä kat-tomassa.”
			”No ehkä vähän enemmän olis voinu palautetta, että opet-tajan puolelta tai sil-leen niinku jotain. Et

Arviointi ja palaute	Enemmän palautetta	Palautteesta tulisi käydä ilmi missä on onnistuttu ja missä on kehitettävää	se saatto olla jotain isojaki tehtäviä missä oli niinku, josta tuli vaan numero tai luki et hyvä tai suoritettu tai jotain vastaavaa. Et siin olis ehkä voiu olla jotain niinku tulevaisuutta ajatellen et, että mitä siinä olis pitäny parantaa tai jotain muuta, että se olis ollu kiva, koska meillä ei oo niinku amiksessa mitään tommosta noin isoja tai monipuolisia tehtäviä (...).
Arviointi ja palaute	Laaja palaute	Laaja palaute osa oppimista	”(...) se ihan viimeinen tehtävä, niin siinähan oli ihan semmoset kunnan palautteet (...). Sehän oli silleen merkannu sitte se opettaja sinne joka kohtaan tavallaan missä se huomasi jotain huomautettavaa (...), et se oli semmonen tosi laaja palaute, mut siinä oli niin monta eri arviointikohdetta, et se arvioi sen tosi laajasti muutenki. Mut sit niinku tosi hyvin osas hahmottaa, et mikä kohta on ollu hyvä ja onnistunu ja mikä sitte oli vähän

			niinku olis vaatinu vähän enemmän.”
Tuen saaminen	Läheisten antama tuki	Ystävät ja perhe tukena	”Joo. (...) välillä kiinnostu, että mitä niinku tekee ja tälle näin että.”
		Kurssikaverit tukena	”No ehkä kuitenkin ne, jotka oli siinä samalla kurssilla (...).
	Ammattikoulun antama tuki	Ammattikoulu tukena Ymmärrettiin työtaakkaa	”Mullakin. Ja sitte oli kiva, että koulussa kans tuolla amiksessa niin siellä kans annettiin vähän niinku vapautuksia, tai ei vapautuksia, mutta silleen niinku helpotettiin ja ymmärrettiin sitä että ei välttämättä oo aikaa niin hirveesti tehdä niitä amistehtäviä tai silleen niin paljoa sitä ku kaikki muut, koska on myös toinen koulu. Niin se oli kans kiva.”
		Ammattikoulu tukena	”Sit siel oli just se opettaja, välillä kyselit miten meillä menee (...).